

Komu v dobro?

Debata o pomenu 29. oktobra še ni ponehala. Od časa do časa se kdo zaden ob ta zgodovinski dan in ga zavrne kot malo pomembnega za Slovence; le emigracija da ga je odkrila in napihnila, dasi se ni nikdar praznoval kot narodni praznik. Še sicer ne, če mislimo v pravnih pojmihi.

Tako sta zadnji čas pisala Tabor in Glas SKS. Toda oba sta takoj omiliha svoje odklonilno mnenje. Prvi: „29. oktober smo pred vojno odpravili kvečjemu s kakšnim krajšim člankom v tem ali onem časopisu.“ Drugi: „Da so mladi slovensko zavedni intelektualci 1938 mogli čutiti 29. oktober za dan, ki bi bil kot državni ali narodni praznik bolj v skladu z njih zavestjo kot 1. december, je zelo verjetno.“

Dve stvari sta torej dognani: da 29. oktober ni bil nikdar državni ali narodni praznik, pač pa da se je pisalo o njem v časopisih in da so ga intelektualci leta 1938 zelo verjetno čutili, da bi ga bilo vredneje slaviti kot 1. december. Dijaški kongregacijski koledarček za 1. 1938/39 29. oktober ne zaznamuje kot praznik.

In kaj smo mi trdili v članku Tradicija 29. oktobra, ki so ga v Gorici smatrali vrednega za ekscerpiranje, v Clevelandu pa za ponatis; v Bs. As. pa so se obregli vanj z zgornjimi sodbami. Mi smo pisali prav to: „Čeprav ta dan ni bil nikdar rdeče obrobjen v pratiki, je bil vedno v slovenskih srcih osvetljen z neko domododno zavestjo, zgodovinskim ponosom in ljubeznijo. Postal je tako svojsko slovenski, rečemo celo 'samoslovenski' praznik.“ Torej: ni bil uradno-pravni praznik. To smo približili še posebej: „Državni praznik je ostal 1. december“ in dodali: „za nas je ostal nenapisani praznik... nekakšen slovenski državni praznik.“ To se pravi: čutili smo 29. oktober kot slovenski dan, 1. december pa jugoslovanski. Prvi naj bi predstavljal osvoboditev naroda od tisočletne nemške tlake, drugi zedinjenje s Hrvati in Srbijo v Jugoslavijo. In čim bolj se je v politiki poudarjalo slovenstvo, ali samoslovenstvo, tem bolj je 29. oktober pridobil na pomembnosti. In zato je razumljivo, da je — ko je Jugoslavija propadla (1941) in postala „komunistična trajna“ (1945), tako pod okupacijo kakor v emigraciji — prevladal 29. oktober popolnoma nad 1. decembrom, zlasti še, ko so viri odkrili resnico o silah, ki so ustvarjale 1. december proti zamislim 29. oktobra.

Kdo ne pozna Cankarjeve oznake grehov v tiste, ki jih kot take označuje zakon, in tiste, ki jih obetiš v sebi kot greh, čeprav niso kodificirani v dekalogu? Tako je tudi s prazničnimi dnevi: po ustavi in po odredbah prosvetnega ministrstva praznuješ 1. december predvsem v šolah, in zato nujno tudi v koledarčkih dijaštva; toda v svoji „skriti kamrici“ lahko goriš za drug praznik. V našem primeru tega praznika nismo niti skrivali, ampak ga očitno izpovedovali z vidnimi, celo demonstrativnimi dejanji. Navedel sem v omenjenem članku tako „tradicijo“: 700 strani obsegajoči zbornik dr. Mala za „desetletno osamosvojitve“ 1. 1928, izdan izrecno za 29. oktober, ne za 1. december. Ta knjiga je gotovo zgovornejši dokument „za“ pomembnost dneva, kakor Dijaški koledarček „proti!“ Še večji poudarek protesta proti ustavi, ki je bila posledica 1. decembra, sta pokazala Mariborska in Ljubljanska oblast s sklicanjem skupne slavnostne seje na 29. oktobra 1928! Na ta dan se je tudi odložila zavestno odprtitev radijske postaje v Domžalah, da se poudari 29. oktober! Ob dvajsetletnici 1938, ko je bila na vladi JRZ, je uredništvo Slovenca sprejelo predlog urednika Kremžarja, da se ta dan odslej vedno spomni kot slovenski narodni praznik, kar priča tedanji notranji urednik Lojze Ilja v zadnji številki Smeri v slovensko državo. To naj bi bili tisti „krajši članki v tem ali onem časopisu“, ko so bili v resnici v Slovencu, največjem slovenskem časopisu.

Med okupacijo so partizani nepravnovalje tega narodnega praznika 1.

NASSERJEVI POGOJI ZA MIR

Položaj na Bližnjem vzhodu je ostal tudi pretekli teden nespremenjen. Med Izraelom in njegovimi arabskimi sosedi je prišlo do gverilskih in vojaških spopadov ter do letalskih napadov izraelskih letal na jordansko področje. Krivde za te akcije so si nasprotniki zvrčali drug na drugega, kakor vedno doslej.

Sovjetska zveza je pristikala na Egipt in druge arabske države, naj čim prej uredijo položaj, da bo suški prekop spet odprt za ladijski promet. To vprašanje normalizacije suškega ladijskega prometa najbolj zani-ma Moskvo.

Egipčanski diktator Nasser je v okviru teh sovjetskih prizadevanj dal minuli teden izjavo, v kateri je naštel pet točk, pod katerimi si on zamišlja bodočo ureditev razmer okoli Izraela. V nekaterih zadevah se Nasser strinja z resolucijo Varnostnega sveta ZN, ki jo je ta mednarodni organ sprejel na svojem zasedanju 22. novembra 1967. Nasserjeve točke so naslednje:

1) Izjava o definitivni ustavitvi sovražnosti; 2) Priznanje pravice vsaki državi živeti v miru; 3) Teritorialna integriteta vseh držav na Bližnjem Vzhodu, vključno Izraela, s priznanimi in zagotovljenimi mejami; 4) Svoboda plovbe na mednarodnih pomor-

Komunistični slovar na pariški konferenci

Pariška mirovna konferenca med Severnim Vietnamom in Vietcongom na eni ter Južnim Vietnamom in Amerikanci na drugi strani, ki se je spet začela razvijati po večtedenski prekinitvi, je znova zašla v slepo ulico.

Opazovalci konference ugotavljajo, da komunistom ni za sklenitev premirja, še manj miru in da so se začeli posluževati taktike, s katero naj bi pripeljali do končne ukinitve razgovorov.

Severnovietnamska in vietkonska

skih progah; 5) Skupna rešitev palestinskega begunskega vprašanja.

Glede možnosti pogajanj z Izraelom je Nasser poudaril, da se Arabci ne morejo začeti pogovarjati z Judi, dokler se ti ne bodo najprej umaknili z zasedenega arabskega ozemlja. Postavil je za primer ZDA, „ki se tudi ne bi pogajale z nasprotnikom, dokler se ne bi ta umaknil z zasedenega dela njihovega ozemlja.“

Na polotoku Sinaju Nasser ne dopušča prisotnosti sovjetskih, ameriških ali britanskih vojaških oddelkov, pač pa le vojaške enote majhnih držav članic ZN.

Izrael pa je medtem sklenil dokončno priključiti del jordanskega zasedenega ozemlja v svojo državo, poročala ameriška revija Time. Na priključitve svojih področij arabske države zaenkrat ne nameravajo pristati, Izrael pa tudi ne namerava pristati na diktiranje premirja med njim in Arabci od zunaj.

Vsled smrtnih obsod izraelskih vo-hunov v Iraku, med katerimi je bilo tudi devet Judov, so judovske skupnosti po zahodnem svetu začele propagirati izselitev Judov iz posameznih arabskih držav v Izrael. V Iraku živi ok. 3000 Judov, v Siriji 4500 in v Egiptu 1000. Iz Sirije in Iraka je Judom prepovedano izseljevanje že več let, iz Egipta pa od lanske jeseni.

delegacija sta namreč napadali južnovietnamske delegate s takimi izrazi, da kaže, da jih hočejo prisiliti, da bi zapustili konferenčno sobo. Potem bi objavili, da je Južni Vietnam zapustil konferenčno mizo in prekinil pogajanja.

Severnovietnamski delegat Ly Van Sau je med drugim izjavil: „Lažje bi bilo žirafi iti skozi šivankino uho, kakor pa trditi, da so ti ameriški vazali (južni Vietnamci) patrioti.“ Drugi delegat je k temu napadu dodal:

Toda emigracija še vedno govori o „odsotnosti slovenstva“ v tem času. Kazno je, da tedaj ni bilo Slovenca, kaj šele politika, ki bi mislil na slovensko vprašanje, le na jugoslovansko. Razen seveda: Ivana Cankarja, čeprav je njegov tedaj najbližji krog prijateljev (Jež, Puntar, Izo Cankar) bil vodilno angažiran pri jugoslovanskem gibanju. Toda tudi Cankar sam je z navdušenjem pisal podlistke v — Jugoslovana. In vemo, da je tudi on mislil o Slovencih kot „plemenu štiri-plemenskega jugoslovanskega naroda“, ki teži po politični združitvi, toda odločno je pribil slovensko kulturno samobitnost, ker je verjel, da se da ustvariti tudi v okvirju političnega jugoslovanstva?! Je bila odsotnost slovenstva v tem, da so ga hoteli zavrovati v tedaj edino možni obliki jugoslovanstva?

Za konec bi rad zapisal tole: Zakaj zmanjšujemo pomen zgodovinskemu dnevu, ki je nam odprl vrata v lastno oblikovanje naše slovenske bodočnosti? Zakaj ne poudarjamo to, kar je bil: nekrvava revolucionarna odklonitev tisočletnega jarma germanstva! Ni smo tedaj prešli „iz enega suženjstva v drugo“, kot se trdi. Ne, bila je sprememba globlja: prej je bila Slovenija smatrana vedno kot bistvena dedna nemška pokrajina notranje Avstrije, določena za nemški most na Jadran. Zasluga 29. oktobra je, da se je ta zgodovinska „tisočletna burka“ zrušila in se je narod sprostil, da odslej lahko gre svojo pot — v lepšo bodočnost, ki jo je ozpnanjeval dr. Korošec.

Komu koristi podcenjevanje in celo omalovaževanje tega dne, ki se mu odvzema celo slovenski značaj? Resnici? Dvomim. Gotovo pa ne mladini, zlasti naši v emigraciji, ki bi hotela imeti svoj veliki slovenski dan v preteklosti, dan vreden tudi slovenske zasluge, simbola naroda. Bodrilo slovenske zavesti za bodočnost! Ima tak argentinski dan „25. maj!“ — In slovenskega? Nekateri ji nočejo dati, mi ga imamo: 29. oktober je slovenski narodni dan.

Tine Debeljak

“Queremos una sociedad dinámica”

En su reunión con los dirigentes gremiales, el presidente de la Nación, general Onganía, llamó a éstos a la unidad y a la participación. Los exhortó a construir una CGT al servicio de la nación y no del gobierno. Al final de su alocución, y refiriéndose a los problemas de nuestra sociedad, expresó:

“Nuestro enfoque es el ataque a la inflación. El ataque a la inflación se inicia, en su forma cruda, con un congelamiento de salarios y precios. Poco a poco ustedes se van a ir convenciendo que con la inflación no hay conquistas sociales.

Así como la conquista social tiene como base económica principal la buena y equitativa distribución de la riqueza, la inflación no distribuye riqueza, sino que la acumula. Y, por desgracia, no la acumula donde pueda ser revertida en una determinada medida como adelanto social.

Queremos hacer de nuestra sociedad una verdadera sociedad dinámica, no caracterizada por clases sino por ese dinamismo, por el ansia y la oportunidad que se le brinda al de abajo de ir siempre escalando un peldaño más.

„Hočemo dinamično družbo“

Na sestanku, ki ga je imel z gremialisti, je predsednik general Onganía vabil te k edinosti in sodelovanju. Pozival jih je k graditvi take CGT (Splošne delavske konfederacije), ki naj služi narodu, ne vladi. Proti koncu svojega nagovora je, ob omembi družbenih problemov, izrazil:

„Naš pogled temelji na odpravi inflacije. Odprava inflacije se pričinja, na surov način, z zamrznjenjem plač in cen. Postopoma se boste prepričali, da z inflacijo ni socialnih pridobitev.

Tako kot imjo socialne pridobitve za prvenstveni gospodarski temelj dobro in pravično razdelitev bogastva, tako inflacija ne razdeljuje bogastvo, temveč ga kopiči. In, na žalost ga ne kopiči, kjer bi se lahko spreneli, v določeni meri, v socialni napredek.

Hočemo narediti iz naše družbe resnično dinamično družbo, ki ne bo karakterizirana po razredih, temveč po tistem dinamizmu, po težnji, in priložnosti, ki se nudi tistemu, ki je spodaj, da se vedno lahko povzpe za stopnjo višje.

„Saigonska vlada je kakor pijavka, ki jo vržete v prah.“

Hanojski delegati in delegati Vietcong-a so napadli južnovietnamsko delegacijo tako med pogajanjmi okoli konferenčne mize, kakor tudi na časni-karski konferenci, ki so jo priredili preteklo soboto. Na tej konferenci so komunisti primerjali Južnovietnamce s „sloni, ki s svojimi nogami teptajo grobove svojih prednikov“. Saigonske vladne osebnosti so označevali z „morilci, izdajalci, lakaji in vazali“. Na

tiskovni konferenci so kričali, da „južnovietnamske lakaje čaka enaka usoda, kakor je doletela Kvizlinga in Lavala. Saigonska klika je tolpa ponorelih in pokvarjenih izdajalcev.“ Je glavni severnovietnamski delegat Thanh Le zaključil svoja „diplomatska“ izvajanja na tiskovni konferenci.

Zanimivo je, da južnovietnamska delegacija ne na razgovorih okoli zelene mize, ne na tiskovni konferenci ni odgovorila komunistom, da druga po sebi sodijo. Ugotovila je samo, da v takem vzdušju ni prostora za mir.

Atentat v Moskvi zavil v meglo

Sovjetske komunistične oblasti niso po atentatu pred vrati Kremlja, pri katerem sta bila en sovjetski kozmonavt in en šofer ranjena, poročale ničesar, kar bi dalo svobodnemu svetu pogled v ozadje tega dogodka. Nekaj dni pozneje so se v Moskvi pojavila poročila iz neznanih virov, da je bil atentator član sovjetske vojske, ki se je preoblečen v policijsko uniformo in oborožen z dvema pištolama, približal kozmonavtski povorki, da bi streljal na Brežnjev in Podgornija. S seboj da je atentator imel kapsulo ciankalkija, katero je tudi použil, ko

je padel sovjetski policiji v roke. Sovjetska agencija Tass pa je glede Kosyginove odsotnosti pri slavnostih na čast sovjetski kozmonavtski četvorici ponovno in samo poročala, da je ta na počitnicah in da se bo kmalu vrnil v Moskvo.

Kljub poročilom o atentatorju in o Kosyginovih počitnicah, odn. prav zaradi tega načina in okoliščin poročanja ostaja v zahodnem svetu dvom o njihovi resničnosti ter opazovalci razmer v Sovjetski zvezi pričakujejo nadaljnjih zakulisnih dogajanj v Krem-lju.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Predsednik s sindikalisti

V petek 31. januarja je predsednik Onganía sprejel v vladni palači predstavnike 47 gremijev, kateri so mu predložili dokument, z delavskimi željami. V tem dokumentu je šest temeljnih zahtev, na katerih sloni bodoči razgovor med vlado in delavstvom. Te so: Pregled politike plač; obnova konvencijskega sistema za delavske pogodbe; ohranitev socialnih sindikalnih ustanov; normalizacija interveniranih sindikatov in CGT; amnestija za vse tiste, ki so se udeležili borbenega načrta v letu 1964; in udeležba gremijev pri študijskih komisijah, ki iščejo rešitve raznim narodnim problemom. Ob tej priložnosti so govorili štirje predstavniki delavcev, ob koncu pa je vse prisotne nagovoril tudi predsednik Onganía, ter delavstvo pozval k edinosti in sodelovanju. Sindikalisti so po tem sestanku izrazili svoje zadovoljstvo in ocenili sestanek kakor „zelo pozitiven“. Predvsem jih je presenetila predsednikova iskrenost in njegov jasen pogled na delavske probleme.

V pripravi je petletni cestni plan, ki bo financiran iz posojil Svetovne banke. Ing. Loitegui, drž. tajnik za javna dela je izjavil, da bo s tem načrtom temeljno obnoven argentinski vialni sistem. Kredit bo znašal okoli 180.000 milijonov dolarjev.

Buenosaireski nadškof in argentinski primas kardinal Caggiano je ob-

hajal pretekli četrtek 30. januarja svojo 80. letnico. Ob tej priložnosti je prejel lastnoročno pismo Svetega očeta, kakor tudi čestitke vseh vidnejših argentinskih osebnosti.

Z novim zakonom je argentinska vlada skrajšala postopke za vselitev novih emigrantskih skupin, predvsem takih, ki bi bile pripravljene takoj se posvetiti raznim specifičnim opravilom, kot rudarstvu in poljedelstvu.

S prvim februarjem je general Onganía nastopil letne počitnice, ki bodo trajale do 23. t. m. Odšel je s svojo družino v provinco Neuquén na področje gorskih jezer.

Spor med Argentino in Uruguayem zaradi otoka Punta Bauzá, se še vedno ni razjasnil. Zaradi tega se tudi še ni sestala komisija, ki preučuje dokončno razmejitve na Río de la Plata.

V Mendози je zaradi neurja padel na zemljo avion državne vodne in energetske družbe. Poleg posadke so potovali na njem še trije inženirji te družbe, skupno torej šest oseb. Resniški oddelki so našli le razvaline aparata in trupla.

Zaradi sprememb v ustroju buenosaireske državne univerze, ki jih hoče upeljati njen rektor dr. Devoto, se je pojavil spor med njim in dekani posameznih fakultet. Spremembe predvidevajo ukinitve fakultet v sedanjem pomenu in njih združenje v večje študijske komplekse.

Proti gospodarskemu izkoriščanju Slovenije

Simoneti o slovenskem gospodarstvu

V ljubljanski skupščini so imeli 19. decembra lanskega leta živahno debato. Na skupnem zasedanju republiškega in gospodarskega zbora je predstavnik izvršnega sveta Rino Simoneti prebral poročilo „o izhodiščih gospodarske in socialne politike v SR Sloveniji“.

V poročilu je ugotavljal, da „analize družabnega plana SR Slovenije v letu 1966–1970 kažejo, da se v osnovi uresničujejo strateške naloge programa“, vendar da pa bo „prehod na intenzivno gospodarstvo ob stabilnih razmerah zaradi notranjih in mednarodnih pogojev daljši“ kot so pa predvidevali. Zatrjeval je dalje, da se je „okrepila vloga in odgovornost proizvajalcev“, da temelji „oblikovanje dohodka na ekonomsko objektivnejših pogojih poslovanja“, da se „oži nerenabilna proizvodnja“ ter da se „sčasoma odvija ekonomska selekcija“. Poudarjal je tudi, da je na „počasnejšo stopnjo rasti vplivalo tudi občutno zmanjšanje investicij“.

Da se gospodarstvo ni razvijalo tako, kakor je bilo predvideno, je opravičeval z različnimi ovirami in težavami, ki jih je prinesla gospodarska reforma, ko se je bilo treba marsičemu odreči, kar je bilo v načrtu. Omenjal je razne ukrepe, ki so jih morali podvzeti ob izvajanju reforme. Na področju šolstva so n. pr. ukinili 145 osnovnih šol, tako, da jih je danes v Sloveniji 1053. V osemletkah je sedaj 37% otrok, ki ne dokončajo teh šol, kar je „velik socialni in ekonomski problem“, ker da je „nacionalna potreba, da končuje šolo normalno 85 do 90%“. Za dosedo tega cilja sta po izjavi republiškega funkcionarja potrebna „boljši učiteljski kader in boljša opremljenost šol“.

Na področju visokošolstva je predstavnik izvršnega sveta ugotavljal „notranjo ekspanzijo fakultet, a manjši porast mreže visokošolskih zavodov“. Od l. 1960 so v Sloveniji ustanovili 1 visoko šolo in 8 višjih šol, ukinili so pa eno višjo šolo. Ugotovil je dalje, da število študentov v Sloveniji raste počasneje kot pa v jugosl. povprečju.

Omenjal je dalje razne obveznosti, ki jih ima republika tako glede plačevanja pokojnin, vzdrževanja socialnega zavarovanja, zlasti pa glede vzdrževanja in pospeševanja kulture in predvsem znanstvenega raziskovanja, ki je bistveno za nadaljni razvoj slovenskega gospodarstva in njene industrije. Za kulturo da bo potrebnih še več sredstev, ker je na slovensko republiko prešla „v celoti skrb za mednarodne kulturne stike“. Po zatrjevanju Rina Simonetija gospodarska gibanja do oktobra lanskega leta kažejo nasproti istemu obdobju v letu 1967 naraščanje proizvodnje za 7 točk, rast produktivnosti za 6,8 točke, postopno zmanjševanje rasti zalog surovin in izdelkov v trgovini, nazado-

vanje kmetijske proizvodnje za 3% in povečanje gradbenih del za 20% po vrednosti. Zaposlenost je narasla samo za malenkost.

Svoj ekspoz je Simoneti zaključil s pozivom, da mora biti v sedanjem času skladen razvoj vseh dejavnosti.

Poslanci zahtevajo enakopravnost

Po Simonetijevem poročilu o smericah slovenske gospodarske politike se je v poslanski zbornici razvila živahna debata. In sicer ločeno v obeh zborih. Pri tem je prišlo zopet do ugotovitve, da se v Sloveniji drže navodil glede izvajanja gospodarske reforme z vso doslednostjo, drugod pa ne. In to zlasti na področju investicij. V Sloveniji jih ni, ali so pa zelo omejene, medtem ko v Makedoniji nemo-teno grade razne objekte naprej. In to tudi z denarjem, ki prihaja iz Slovenije za „nerazvita področja“. Enako je na področju šolstva, enako glede osebnih dohodkov, ki so dostikrat v Sloveniji manjši kot drugod in so pod jugoslovanskim povprečjem.

Poslanec Ivan Kreft je n. pr. primerjal nekatere razvojne značilnosti med Slovensko republiko in drugimi republikami ter je kritiziral izvajanje gospodarske reforme v bolj in manj razvitih področjih v državi. Navajal je primere, ko so se v Sloveniji morali odreči večjim investicijskim naložbam, ker je tako terjala gospodarska reforma, istočasno se pa n. pr. v Makedoniji teh načel ne drže. Svojo kritiko

je utemeljeval tudi z razmerami na področju šolstva v Sloveniji in Makedoniji, kjer imajo samo nekaj sto šol več kot v Sloveniji.

Poslanec Tone Kropušek, predsednik Zveze sindikatov, je povedal stališče slovenskih sindikatov glede gospodarskega razvoja Slovenije. Dejal je, da sindikati podpirajo vsa prizadevanja za modernizacijo industrije. Zahtevajo pa, da se odpravijo vzroki, ki vplivajo na zmanjševanje investicij. Močno je kritiziral zvezno upravo, ker da so se v zadnjih letih prispevki republike federaciji za kritje družbenih potreb preveč sunkovito povečali. V nekaj letih kar za 40%. Zahteval je, da se mora prispevek slovenske republike federaciji znižati. Sindikati v Sloveniji tudi ne odobravajo „neustreznost gibanja osebnih dohodkov v Sloveniji, ki zaostaja za stopnjo produktivnosti, med tem, ko je v jugoslovanskem okviru prav narobe in osebni dohodki zaposlenih naraščajo hitreje kot stopnja produktivnosti“.

Proti prevelikim prispevkom slovenske republike za federacijo je govorilo več poslancev tudi v gospodarskem zboru. Svarili so predstavnika izvršnega sveta pred prevelikim optimizmom glede „dinamične rasti proizvodnje in gospodarstva v letu 1969. Predlagali so „previdnejše programiranje“.

Rino Simoneti je v odgovoru na kritiko in predloge poslancev izjavil, da se slovenski izvršni svet povsem strinja s stališči tistih poslancev, ki zahtevajo, da se prispevek slovenske republike federaciji zmanjša.

Za komuniste partija nad narodom

O šestem kongresu Zveze komunistov Slovenije smo v našem listu poročali. Danes se vračamo nanj, da pokažemo kako so komunisti na tem kongresu sprejetjem novega statuta potrdili, da je zanje glavno partija, koristi naroda pa čisto postranski stvar.

Na kongresu so komunisti veliko govorili o „idejno-političnih vidikih perspektivnega razvoja Slovenije“, o „uveljavljanju Slovenije v jugoslovanskem prostoru“, o „večji udeležbi Slovenije v vodenju jugoslovanske politike in nadaljni graditvi Zveze komunistov“. Resolucija n. pr. naglašala, da partija posveča „veliko pozornost tudi uveljavljanju Slovenije na jugoslovanskem področju in sicer prek njenega mnogo večjega in bolj kvalitetnega prispevka k graditvi federacije na samoupravnih temeljih“.

Resolucija naj bi tudi pripomogla, da bi Slovenija dobila tako partijsko organizacijo, „ki bi res postala kadrovska oziroma po strukturi idejno-politična, sila slovenske družbe“. Statut partijske organizacije pa „obravnavala tudi načelo demokratskega centralizma in se izrekala za njegovo uporabo“, ne sankcionira ga pa kot „edino pravilnega“.

Po vsem tem je partijski kronist zapisal, da tako „Zveza komunistov Slovenije postaja do določene mere nacionalna partija“.

Kako pa komunisti svojo partijo smatrajo za „nacionalno partijo“, je na kongresu jasno povedal Stane Dolanc, ko je udeležencem kongresa pojasnjeval novi statut partije. V svojem govoru je zatrjeval, da „Zveza komunistov svojega delovanja ne zapira v nacionalne meje“. Po tem uvodnem zatrdilu je nadaljeval dobesedno:

„Nikdar ni bilo v naravi komunističnega gibanja, da bi to bilo le nacionalno gibanje, ki vztraja v okvirih prakse enega naroda. Le-to bi bilo nezdružljivo z načelom internacionalizma (podčrta ur.). ZKS torej ne more in ne sme zapirati svojega delovanja v ozke nacionalne meje, temveč se mora zavzemati za sodelovanje in skupna prizadevanja za razvoj celotne jugoslovanske in svetovne družbe. Resnična ustvarjalnost nacionalne skupnosti se ne more kazati v številu institucij, temveč se meri z močjo povezanosti z drugimi samoupravnimi nacionalnimi skupnostmi. ZKS s svojo politiko ustvarja pogoje, da se nacionalne izkušnje na prostovoljni osnovi prenašajo preko

Med dolžnosti do naroda pač ne spada le ustvarjalno kulturno delo, torej tisto, kar delajo tako imenovani narodni geniji. Če se ne morem šteti med te, lahko vendar tudi pomagam, da narodna kultura raste in se veča. Po svoje lahko podpiram tiste, ki kulturno „delajo“ (v tem ožjem pomenu besede), podpiram jih lahko gnotno, pa tudi moralno. Poslednje delam npr. s tem, da tako delo cenim, da knjige naročam in berem, umetnine uživam itd. ter ne segam le po tujih izdelkih, za katere je več reklame. „Vsak naročevalec si mora biti v svesti, da mora s svojim naročarjem, katero izvršuje kot član neke družbe, nekega naroda in mnogokrat le v imenu te družbe, izvrševati tudi nekakšno socialno nalogo; pomagati mora namreč, da domači talente ne izgube poguma in želje po nadaljnji izobrazbi, marveč, da se izpopolnjujejo in krepe dalje razvijajo... Preziranje vedno boli in kdor si je četudi morda neopravičeno, dobil zavest, da ga prezirajo, je s to zavestjo izgubil najznamenitejši del svoje moškosti, svojih želja po napredku in veselja do dela... Zato je pa naša dolžnost, organizirati v ožjem krogu svoje ljudstvo in mu pomagati, da si uspešno razvija svoje duševne, telesne in premoženjske sile.“

J. Ev. Krek, Vinko Brumen, Srce v sredini, str. 187

V citatu o dr. J. Ev. Kreku iz dr. Brumnovke knjige „Srce v sredini“ v Sv. Sloveniji dne 16. januarja t. l. se mora druga vrsta zgoraj pravilno glasiti takole: dober in do neumljivosti nesebičen, „božji berač“, ves predan delu in drugim, je

nacionalnih meja ter se zavzema za uveljavljanje in razvoj samoupravnih odnosov v celoti našega družbenega življenja. Hkrati se zavzema za učinkovito premagovanje vseh meja, za spoštovanje nacionalnih posebnosti in za preseganje nacionalistične omejenosti v federaciji in v mednarodnih razmerah. ZKS se zaveda, da se lahko njena ustvarjalnost in ustvarjalnost slovenskega naroda oplajata in preverjata le v skupni praksi Zveze komunistov v okviru programa ZKJ, ki ga ZKS zavestno sprejema in uresničuje v dnevni praksi.“

Tako je Stane Dolanc povsem jasno izpovedal, da je za partijo glavno ideološka in organizacijska povezanost in enotnost za sporazumno graditev komunistične, t. j. ne narodne, ampak internacionalne družbe na

področjih narodov Jugoslavije. Na koristi narodov se partiji ozirajo samo v toliko, kolikor to koristi glavnemu komunističnemu cilju.

Nixon bo potoval v Evropo

Ameriški predsednik Nixon name-rava v nekaj tednih potovati v Evropo in obiskati več evropskih prestolnic. Menijo, da se bo najprej ustavil v Parizu, nakar bo obiskal London, Bonn in Rim. Na potovanje bo odšel še pred 20. letnico ustanovitve NATO, ki jo bodo proslavljali letošnjega aprila.

V zvezi z Nixonovim potovanjem v Evropo ugotavljajo, da je Nixon sklenil ne navezati direktne stike s sovjetskimi veljaki prej, predno se ne bo o tem pogovoril z zavezniki iz Zahodne Evrope.

I Z T E D N A V T E D E N

Komunistična diktatorja Jugoslavije in Romunije Josip Broz-Tito in Nicolae Ceausescu sta imela 1. in 2. februarja razgovore v Temišvaru. V skupnem poročilu o njih naglašata odločnost za nadaljevanje „boja za mir, socializem in najširšega sodelovanja, temelječega na načelih enakosti in spoštovanja suverenosti, državne nedotakljivosti in nevmešavanja v zadeve drugih“.

Oddelki suhozemske vojske in vojno letalstvo zahodnoevropske obrambne skupnosti imajo na področju Vilsecka v bližini bavarsko-češke meje velike vojaške vaje, katerih se udeležuje 17.000 vojakov z najmodernejšim orožjem. Orožnim vajam prisostvujejo visoke zavezniške civilne in vojaške osebnosti, na katere je zlasti množičen napad 90 najnovejših ameriških helikopterjev na sovražne oddelke napravil mogočen vtis. V zvezi s temi orožnimi vajami je britanski minister za narodno obrambo Denis W. Healy izjavil, da bodo zahodne demokratske države v primeru sovjetskega napada segle tudi po atomskem orožju.

Dunajski nadškof kardinal dr. Franz König je imel znova razgovore z mad-

žarskim primasom kardinalom Mindszentjem, da bi ga pregovoril na odhod v Vatikan, ker da sedaj tudi madžarska vlada želi rešiti „njegovo vprašanje“. V Vatikanu so mnenja, da kardinal Mindszenty po zadnjem dogovoru med Vatikanom in madžarsko vlado o imenovanju 10 novih škofov ne bo več tako trdovratno vztrajal pri svoji prostovoljni konfinaciji na ameriškem veleposlaništvu, kakor doslej.

Pavel VI. je na svečnico opozarjal vernike, da se moderna družba vedno bolj pogreza v „hedonistično dekadenco in novi paganizem“. Katoličane je pozival, da morajo „brniti in znova vzpostaviti dostojanstvo telesa in duše“ v človeški družbi, ki se „pogreza v novi paganizem“.

General De Gaulle je zaključil svoje potovanje po Bretaniji, v kateri so vedno glasnejše zahteve po večji svobodi in neodvisnosti. Bretonski nacionalisti so te zahteve ponavljali pred De Gaulloom zlasti v mestih Rennes in Brest. Gral. De Gaulle je ob zaključku obiska tej pokrajini v Quimperu napovedal, da bo v najkrajšem času odredil ljudsko glasovanje o temeljiti preureditvi sedanje javne uprave, po kateri bodo pokrajine dobile večjo samostojnost.

Dr. Frei, čilski krščansko-demokratski predsednik, je ob obisku južnim provincam izjavil, da je nujno treba spremeniti sedanjo čilsko ustavo, če hoče ta država rešiti in ohraniti svojo demokracijo. Opoziciionalne stranke za spremembo ustave ne kažejo nobenega zanimanja.

Slovak Peter Colotka je po uvedbi federativnega sistema v državi postal predsednik češko-slovaškega zveznega parlamenta. Dosedanji predsednik češkoslovaškega parlamenta Josef Smrkovský je bil izvoljen za predsednika ljudske skupščine.

Belgijski dominikanec George Pire je umrl v 59. letu starosti. Po drugi svetovni vojni je postal največji dobitnik beguncev, ki so se v zahodne evropske države zatekli pred preganjanjem komunistov. Zanje je ustanovil veliko socialnih zavodov in ustanov. Za tako svoje človekoljubno delo je leta 1958 prejel Nobelovo nagrado.

V ZDA je umrl Allen W. Dulles, brat bivšega ameriškega zun. ministra Fosterja Dullesa. Bil je dolga leta na čelu ameriške informativne službe. Kakor njegov brat, je bil tudi on odločen nasprotnik komunizma.

V Pakistanu je bilo v pouličnih izgrediv kitajsko usmerjenih komunistov z varnostnimi organi v raznih mestih pobitih 40 demonstrantov.

V Veliki Britaniji je v stavki 93.000 poštnih in brzojavnih nameščenecv.

Vicente Enrique y Tarancon, nadškof ovijski, je imenovan za nadškofa Toleda in za primasa španije. Pripada liberalni skupini španske cerkvene hierarhije.

O poklicih, njihovem ugledu in nagrajevanju v Sloveniji

V raziskavi „Slovensko javno mnenje 1968“ je Jožeta Goričarja (Delo, 4. jan. 1969) zanimalo vprašanje, kako Slovenci vrednotijo nekatere poklice oz. družbeni položaj njihovih nosilcev in izpolnjevalcev. Za kazalce tega vrednotenja je vzel samo dve okoliščini: ugled, ki ga pripisujejo ljudje posameznim poklicem, in pa mnenje, kolikšen dohodek bi bil primeren za izpolnjevanje le-teh.

Po obdelavi ustreznega gradiva je sestavil lestvico naslednjih 14 poklicev:

1. skupina: zdravnik, vseuč. profesor, direktor večjega podjetja, inženir;
2. skupina: učitelj, poklicni politik, duhovnik, nižji častnik;
3. skupina: visoko kvalificirani delavec, miličnik, obrtnik, in;
4. skupina: pisarniški uslužbenec, kmet, nekvalificirani delavec.

Raziskava je pokazala, da ljudje vrednotijo ugled poklicev tudi glede odgovornosti, ki je združena s poklicem. Tako imajo n. pr. pri ljudeh večji ugled učitelji, kakor pa obrtniki, in vseučiliški profesorji, kakor pa direktorji večjih podjetij.

Mnenje o kmetih

Zelo nizko stopnjo v ugledu zavzemajo kmetje. Pa ne zaradi tega, da jim ne bi pripisovali velikega pomena. Zanimivo je, da so kmečki poklic najbolj neugodno ocenjevali prebivalci nekaterih agrarnih območij Notranjske,

Prekmurja, Zasavja in Savske doline. Ljudje iz Dolenjske, Gorenjske in Bele krajine so pa ugodno ocenjevali ugled kmečkega poklica. Če pomislimo, da so bili zasebni kmetje dolgo vrsto let pod komunističnim režimom tarča neprestanega preganjanja, zatiranja, preziranja ter načrtnega uničevanja, se ne smemo čuditi, če imajo ljudje o tem poklicu taka mnenja, kakor jih je ugotovila raziskava „Slovensko javno mnenje 1968“.

Sodba anketirancev o duhovnikih

Ta raziskava je dalje pokazala, da imajo duhovniki pri Slovencih tudi po 23 letih neomejene komunistične oblasti lepo mnenje. Duhovski poklic so ljudje zlasti visoko ovrednotili na območju Maribora, Prekmurja in na Koroškem (51.7% anketiranih ljudi), za temni področji pridejo Gorenjska, Dolenjska in Bela Krajina (47.1%) in končno Ljubljana mesto (28.5%).

Glede na izobrazbo, poklic in zaposlitev anketiranih ljudi pa duhovniški poklic visoko ocenjujejo kmetje, kmečke gospodinje in njihovi pomočniki pri delu (62.2%) in pa polkvalificirani, priučeni in nekvalificirani delavci (42.9%), za njimi pridejo upoko-jenci (42.1%), visoko kvalificirani in kvalificirani delavci (39.8%), obrtniki (38.3%), ljudje z visoko, višjo in srednješolsko izobrazbo (26.9%) in končno ljudje z nižjo izobrazbo ter pomožni uslužbenci (36.3%).

Sodbe o učiteljih

Najmanj ugleda imajo pri anketiranih v Ljubljani, za njo na Gorenjskem, Dolenjskem in v Beli krajini, nato na Primorskem in Notranjskem, na mariborskem področju, Koroškem in Prekmurju. Relativno največji ugled jim prisojajo ljudje v Zasavju in Savinjski dolini. Pri ocenjevanju tega poklica je zanimivo, da ga najmanj cenijo anketiranci z višjo izobrazbo. Večina anketirancev učiteljem pripisuje povprečen ugled.

Enako je približno vrednotenje poklica visoko kvalificiranega delavca. Velik ugled mu pripisujejo polkvalificirani, priučeni in nekvalificirani delavci, upoko-jenci, kvalificirani delavci, kmetje in kmečke gospodinje.

Kakšni naj bi bili dohodki za posamezne poklice

Pri določevanju prejemkov, ki bi jih morali imeti posamezni poklici, raziskava ni upoštevala kmeta, obrtnika, duhovnika, miličnika in častnikov. Zbrano gradivo kaže, da so anketiranci dohodke za posamezne poklice določili v razponu od 1.000 do 2.000 novih dinarjev. Zunan tega razpona so v večini pripisali dohodek le nekvalificiranemu delavcu (do 1.000 novih din.) in pa zdravnikom, vseučiliškim profesorjem ter direktorjem večjih podjetij (od 2.000 do 3.000 novih dinarjev).

Vrstni red, kakor so ga glede prejemkov določili anketiranci, naj bi bil naslednji:

1. vseučiliški profesorji 2.000 do 3.000 nov. din. 15.9% anketirancev jim je prisodilo prejemke tudi do 4.000 novih din.
 2. zdravniki naj bi dobivali tudi 2.000 do 3.000 nov. din. 14.0% je bilo za to, da bi tudi oni lahko imeli do 4.000 nov. dinarjev plače.
 3. direktorji večjega podjetja naj bi imeli tudi od 2.000 do 3.000 nov. din. prejemkov. 10.3% anketiranih je bilo za to, da bi lahko imeli tudi do 4.000 nov. din. plače.
 4. inženirji 1.500 do 2.000 nov. din. 23.2% anketiranih jim dovoljuje 3.000 nov. din.
 5. poklicni politiki naj se zadovolje s plačo 1.500 do 2.000 nov. din. 23.2% jim daje tudi 3.000 nov. din. dohodkov.
 6. učitelji naj imajo plače od 1.000 do 1.500 novih din. 27.5% je bilo za to, da bi lahko imeli tudi plače do 2.000 novih din.
 7. visoko kvalificirani delavci 1.000 do 1.500 nov. din. 19.6% jim dovoljuje tudi do 2.000 novih din. dohodkov.
 8. pisarniški nameščenci naj imajo plačo 1.000 do 1.500 novih din. 11.0% jim daje prejemke tudi do 2.000 novih dinarjev; in
 9. nekvalificirani delavci naj imajo plačo do 1.000 novih din. 15.1% je bilo za to, da bi lahko imeli plače tudi do 1.500 novih din.
- Večina anketirancev je enotna v tem, da plače nekvalificiranih delavcev naj ne bi presegale 1.000 dinarjev. Prejemkov nad 4.000 novih dinarjev pa anketiranci niso prisodili skoro nobenemu poklicu.

Novice iz Slovenije

Jubilej pivovarne v Laškem

V Laškem je ob koncu lanskega leta tamošnja pivovarna slavila 30-letni jubilej svojega obratovanja. Tradicija laškega piva je pa že 400 let starejša, ko so v tem kraju začeli meniti prvi variti pivo. Zatem omenjajo laško pivovarstvo od leta 1870 do 1926, ko je začelo postajati že močno konkurenčno unionski pivovarni v Ljubljani. Tradicija, kakovost in dobra voda so bili elementi za modernizacijo pivovarne. L. 1931 je bila ustanovljena delniška družba, leta 1934 so pa bila gradbena dela za novo pivovarno končana. Novi stroji so začeli v njej obratovati šele leta 1938. Pivovarna je naslednje leto lahko že poslala na trg 8.000 hl prvovrstnega piva. Med vojno je bila pivovarna zaradi bombardiranja bližnje železniške proge skoraj povsem porušena, proizvodnja piva v njej je zaradi tega stekla šele leta 1946, ko so zvarili 11.000 hl piva. Obnova podjetja l. 1958 je zmogljivost pivovarne dvignila na 50.000 hl letno. V naslednjih letih se je pivovarna še bolj osamosvojila z zgraditvijo lastne sladarnice z zmogljivostjo 3.500 ton slada. Dobila je tudi nove stroje za polnjenje steklenic. Z njimi sedaj napolnjuje v eni uri 46.000 steklenic piva. V letnem času pošilja pivovarna v razne kraje v Sloveniji in na Hrvaško po več vagonov piva.

V zadnjem času je pivovarna prešla od starega tradicionalnega izdelovanja piva z vrenjem in zorenjem piva na sistem zaprtega vrenja, ki skrajša čas od začetnih priprav do zorenja piva na vsega 11 dni. Tak način pripravljanja piva omogočuje pivovarstvu skozi vse leto stalno kakovost šestih vrst piva, ki jih pripravlja ta pivovarna. S tem sistemom je pivovarna v letu 1968 že dvignila svojo zmogljivost na 230.000 hl piva. Proizvodnjo piva namerava pivovarna zvišati samo še za 30.000 hl, največjo pozornost pa misli še vnaprej posvečati ohranitvi kakovosti dosedanjim šestim vrstam piva.

MARJETA DUH

in

MILAN BEVK

bosta v soboto, 15. febr. 1969 ob 10.30 prejela zakrament svetega zakona v farni cerkvi Sagrado Corazón, ulica America 44, Villa Ballester.

Starši lepo vabijo svoje prijatelje in znance, da priostvujejo poročni sv. maši. (Cerkev-kripta je eno kvadro južno od postaje Villa Ballester.)

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Letošnji knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe

Goriška Mohorjeva družba je svojim udom za leto 1969 pripravila lep knjižni dar: 4 knjige z nad 600 strani zanimivega branja.

Koledar za leto 1969 je uredil kot prejšnja leta Maks Komac. Za opremo ovitka je preskrbel njegov sin Peter. Koledar po obsegu presega prejšnje ter ima 208 strani. Za koledarskim delom je celotni prevod zadnje papeške okrožnice o pravilnem uravnavanju rojstev, nato sledi literarni del, temu pa razni spominski članki. Med drugimi dr. Kacinov „Pred petdesetimi leti“, Jožka Kraglja „Msgr. Josipu Abramcu v spomin“ ter „Ivan Trinko ob petnajstletnici smrti“. Martin Jevnikar je pa napisal „Iz nekdanjih časov“. V Koledarju je objavljeno tudi več potpisnih člankov. Med drugim Jurakov opis tržaško-goriškega romanja na Bavarsko. Isti avtor je zbral tudi podatke „o kulturni delavnosti na Goriškem“, dr. Andrej Bratuž je pa napisal članek „O Gorici kot mestu na pragu Evrope“.

Poleg navedenih člankov je v Koledarju še več drugega koristnega branja za ljudi.

Drugo knjigo je napisal naš mladinski pesnik in pisatelj Mirko Kunčič ter ji dal naslov „Pisani vrtljak“. V knjigi so objavljene njegove najlepše mladinske pesmi, ki so razdeljene v štiri poglavja: šaljivke in nagačivke, Rožnate gredice, Onstran morja in Pesmi o dedu. Vesele zgodbe pa imajo naslov „Dežela Narobe svet“.

Ostali dve knjigi je posredovala celjska Mohorjeva družba. Je to knjiga lani umrlega prof. dr. Jakoba Šolarja

Zopet doktorji medicine. Kakor je znano, po sedaj veljavnih določbah zveznega zakona o strokovnih nazivih in akademskih stopnjah ne obstoja naslov „doktor medicine“. Diplomati medicinskih fakultet imajo uradni naziv „zdravniki“. Svet ljubljanske univerze pa je na seji, kateri je predsedoval dr. Milan Osretkar razpravljati tudi o tem vprašanju. Soglasno je svet ljubljanske univerze podprl predlog, da naj se navedeni zvezni zakon spremeni tako, da bi bil zopet uveljavljen naziv „doktor medicine“, namesto dosedanjega uradnega naziva „zdravnik“. Sedanji naziv po mnenju univerzitetnega sveta ni enakovreden strokovnemu nazivu diplomatov tujih medicinskih fakultet. Svet pa je bil tudi mnenja, da sedanega neurejenega problema o akademskih in znanstvenih nazivih ni mogoče urejati le delno. Sprememba zakona naj se problema loti v celoti.

Ne marajo med ljudi na deželo

V našem listu smo že poročali, da absolventi šol, med temi n. pr. mladi zdravniki v Sloveniji ne marajo iz Ljubljane na deželo. Raje ostajajo tam brez službe ali pa sprejemajo mesta v drugih poklicih, samo da jim ni treba odhajati iz Ljubljane. Ker pa morajo imeti ljudje zdravnike tudi na deželi, si mora oblast pomagati na ta način, da kliče v Slovenijo zdravnike iz Hrvaške, kjer je nadprodukcija zdravnikov.

Pa to ni samo na Slovenskem. Tudi na Hrvaškem in v Beogradu. V listih beremo, da je n. pr. agrarni kombinat Belje objavil razpis za sprejem 75 raznih strokovnjakov. Vsem je zagotavljal primerne dohodke in vso pomoč glede stanovanja in prehrane. Prijavili so se samo trije kandidati: 2 diplomirana ekonomista in 1 pravnik.

Drugo veliko gospodarsko podjetje na Hrvaškem, Podravka v Koprivnici, je objavilo natečaj za 6 ekonomistov in 2 tehnikov. Prijavil se ni nihče.

Jugoturbina v Karlovcu potrebuje 20 strojnih inženirjev. V razpisu za ta mesta je bilo tudi navedeno, da je kolektiv podjetja pristal, da bo za tiste strojne inženirje, ki bi se prijavili, znanje odplačeval posojila, ki so jih najemali za dokončanje študijev, pa sta se prijavila samo 2 strojna inženirja.

Da žele mladi absolventi ostajati v Zagrebu in po drugih večjih mestih, kjer imajo večje ugodnosti glede družabnega življenja, kakor pa na deželi, pokazuje primer iz zagrebskega mestnega podjetja ČISTOČA. To podjetje je v listih objavilo razpis za 4 vratarje in nekaj nadzornikov. Na razpis se je

odzvalo 400 prosilcev. Čeprav je podjetje iskalo ljudi za mesta z nižjo strokovno izobrazbo, je bilo med prosilci za vratarska in nadzorniška mesta 30 kandidatov s fakultetno diplom.

Ob pripravah proslav za 1900-letnico obstoja mesta Ptuj so člani pripravljalnega odbora za te slavnosti razpravljali tudi o drugih perečih problemih Slovenije, ki so v zvezi z razvojem turizma. Pri tem so navajali, da je v prvih desetih mesecih lanskega leta prešlo čez mejne prehode v Slovenijo 10% več potnikov kot v istem času v letu 1967, v državo je pa v istem času pripeljalo nekaj več kot 25 milijonov avtomobilov. Če samo to dejstvo govori o hudi preobremenjenosti slovenskih cest, ki pa zaradi pomanjkanja sredstev vedno bolj propadajo. Zato so na seji ponovili že staro zahtevo turističnih ustanov, naj bi prometni davek od prodaje goriva za motorna vozila ostal tam, kjer ga potrošniki plačujejo in naj bi ga uporabljali izključno za vzdrževanje, obnovo in modernizacijo cestnega omrežja.

V Kostanjevici ob Krki so gledališki amaterji naštudirali Finžgarjevo ljudsko igro Divji lovec ter so z njo ponovno nastopili v raznih krajih na Dolenjskem. K uspehu je močno pripomogla tudi scenerija, ki jo je napravil akad. slikar Maksim Gaspari. Glas o uspehih nastopih kostanjevskih gledaliških amaterjev je prišel celo v Zagreb, odkoder jih je zagreb-

ško dramsko gledališče povabilo na gostovanje.

Umrli so. V Ljubljani: Miha Pretnar, Albin Androjna, Marija Škerlj roj. Končila, Drago Rosina, strojni inženir, Franc Sršen, zidarski mojster, Alojzij Kumelj, trg. potnik v p., Ivo Kalin, biv. profesor gradbene tehnične šole, Franc Dobnikar, Angela Pavlin, dr. Stanko Kmet, biv. lekarnar, Božidar Aleksič, Franc Dobnikar, strokovni učitelj, Metod Breskvar, gostilničar in Breda Kljun v Kranju, Egidij Rahberger v Novi vasi, Angela Klinc, upok. v Petrovčah, Peter Drešar v Kranju, Franc Ratajec v Luho-reku, Anton Primšar, upok. v Dolenji vasi, Ivan Čizman, posestnik v Črnučah, Frančiška Kodrič v Kranju, dr. Anton Levec, specialist za zobe in ustne bolezni v Mariboru, Minka Sekš v Zagorju, Marija Virant roj. Gervas v Selniku, Franc Leskovec, elektromonter v Cerknici, Neža Trotovec v Dobovcu, Franc Černe v Kašlju, Terezija Sluga roj. Može v Novi Gorici, Marija Žitnik roj. Žgajnar v Čušperku, Henrik Źbeleis, mesar v Mariboru, Štefan Brvar v Trojanah, Jože Marčan v Novem mestu, Antoj Štajer v Mariboru, Antonija Močnik v Trzinu, Antonija Malavašič roj. Reškar v Kranju, Anton Kozin, kovaški mojster v Notranjih gorah, Anton Bolha na Igu, Matija Istenič, žel. upok. v Dol. Logatecu in Dorko Volk v Kopru.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Družabna prireditve Duh. življenja

Bila je na svečnico, 2. februarja, na slovenski pristavi v Castellarju. Kakor v prejšnjih letih je bila tudi letos dobro obiskana. Začela se je dopoldne s sv. mašo za žive in mrtve dobrotnike verske revije Duhovno življenje. Imel jo je direktor msgr. Anton Orehar. V cerkvenem govoru je razvil lepe misli ob govoru papeža Pavla VI. o nalogah dobrega tiska in časnikarjev, katerih dolžnost je poročati resnico o dogodkih in stvareh.

Sledilo je skupno kosilo, nato pa je bila vse popoldne družabna prireditev. Med njo so gostom stregla dekleta in fantje. Proti večernim uram je bilo nagrajeno žrebanje tistih naročnikov, ki so do nedelje plačali naročnino za tekoče leto.

Izzrebani so bili: Zupanc Ivan, Belec Vid, Ogrin Matevž, Vladimira Remec, Franc Klemene, Viktor Potočnik, Pavel Belec, prof. Nadislava Laharnar, dr. Branko Rozman in Marija Rus. — Med dopisniki v Našo pošto v Božje stezice leta 1968 pa so bili nagrajeni: Andrejka Kelc, Dobovšek Martin in Pavlinka, Majda in Marjanca Malalan, Veronika Fajfar,

bodo posvečena umetnosti, glasbi, leposlovju itd.

Prvo predavanje je bilo o slovenski nabožni ljudski umetnosti, ter je posrečeno sovpadlo z razstavo iste umetnosti v prostorih Katoliškega doma. Predaval je dr. Ivan Sedej, vodja oddelka za etnografijo pri Zavodu za spomeniško varstvo Slovenije. Med drugim je poudarjal velik vpliv slovenske ljudske umetnosti na poznejše slovenske umetnike slikarje. Tu je zlasti omenjal Maksima Gasparija in Vena Piloni, ki sta velika naslednika tradicij pristne folklorne.

Za naslednje predavanje o slovenski ljudski dramatikiji je naprošen prof. Mirko Mahnič, prav tako iz Ljubljane, ki je znan zlasti po uspehih priredbah škofjeloškega pasijona.

Slovenska božična pesem v Slovenski Benečiji

Z njo so prišli 19. januarja združeni pevski zbori v Lješe pri Kodriču. V farni cerkvi so zapeli tiste božične slovenske pesmi, s katerimi so prej že nastopili na koncertu v Trstu. Zanimanje za slovenske goste-pevce je bilo veliko. Pri cerkvenih vratih so dekleta v narodnih nošah delile tiskani spored. Po uvodni pesmi „Božji nam je rojen Sin“ je pevce pozdravil župnik od Sv. Štoblarja Marij Lavrenčič, ki je izrazil upanje, da ta obisk ne bo zadnji, ampak samo prvi v vrsti vsakoletnih srečanj. Ko so pevci zapeli zadnjo pesem „Poslušajte vsi ljudje“, se ljudje niso mogli več vzdržati ter so kar v cerkvi močno zaploskali. Med koncertom je o pomenu božičnih pesmi govoril dr. Stanko Janežič, ki je tudi recitiral besedilo pesmi, koncert je dirigiral dr. Humbert Mamolo, petje je pa s harmonijem spremljal dr. Zorko Harej.

Lučka Zorko, Peter Klobovs, Vinko Lazar, Helena Loboda, Monika, Adrijana Saška Pezdirc in Marta Malovrh. Kdor nagrade še ni prejel, jo lahko dvigne v upravi lista.

Bogat je bil tudi srečolov ter so ljudje zadevali lepe dobrote.

V večernih urah so se ljudje zadovoljni razhajali, ker so na eni strani v prijetni družbi prebili popoldan, na drugi strani pa s svojo udeležbo tudi podprli versko revijo Duhovno življenje.

Izlet Družabne Pravde je bil v nedeljo, 26. januarja. Izletniki so se zbrali pri g. Luki Milharčiču na Ezeizi, od koder jih je g. Luka ml. odpeljal na obširno in prijazno kinto „Veselka“, last ukrajinskih protikomunističnih društev. Kinto je urejena za nedeljski odih članstva ukrajinskih društev. Ima dva kopalna bazena, igrišča za nogomet in odbojko, velike senčne drevore, točilnico in kuhinjo, ki nudi vsako nedeljo gostom asado za zmerno ceno. Po zaslugi g. Milharčiča je bil članom Družabne Pravde dovoljen obisk te lepe kinte. Ob slovesu pa so odborniki „Veselke“ izjavili, da so vsi protikomunistični Slovenci vedno dobrodošli na tej kinti, ki leži v bližini Ezeize (ob postaji Canning). Omeniti je treba, da so se izletniki Družabne Pravde (okoli 60) tudi udeležili sv. maše po vzhodnem obredu, pri kateri je prišlo lepe petje Ukrajincev do posebne veljave.

Osebnosti

Poroke. V župni cerkvi Sv. Jude Tadeja v Ituzaingo sta se poročila Ma-

LUKA MILHARČIČ UMRL

Pred zaključkom te številke smo dobili iz Ezeize sporočilo, da je v torek, 4. februarja ponoči umrl na svojem domu Luka Milharčič, lastnik znane trgovine s pohištvo.

SLOVENC I POSVETU

AVSTRALIJA

Kot znano, je bil lani na obisku pri Slovencih v Avstraliji škof Slovenskega Primorja dr. Janez Jenko. Med svojim bivanjem v Avstraliji je obiskal vsa večja slovenska naselja v tej državi. V Melbourneu je tudi blagoslovil prvo slovensko cerkev v Avstraliji, posvečeno sv. Cirilu in Metodu. Slovenski rojaki so škofa dr. Jenka povsod lepo sprejemali. S svojim ljubeznivim nastopom se je vsem zelo priljubil. Izgleda, da je tudi škof od njih odnesel najlepše spomine. To priča njegovo letoletno vožnjo, ki ga v januarjski številki Misi zaključuje takole:

„Kristjan je in ostane optimist. Nobena reč ga ne potre do obupa, vedno z zaupanjem gleda v bodočnost. Božja Previdnost krmari čolnici našega življenja. Ni se nam bati uničujočega brodoloma.

Med vsemi božjimi lastnostmi je najodličnejša — ljubezen. Zato je Janez Evangelist kar na kratko povedal:

Vsak teden ena

PESEM

Josip Murn-Aleksandrov

Vzhajaj, vzhajaj, sonce zlato,
in prečeni noč temno
in pozlati mi dobroavo,
goro tiho in nebo!

Vzhajaj, vzhajaj, sonce zlato,
zlat pripelji s sabo dan,
zlat, vesel, kot je škrlanček,
ki pozdravlja te glasno.

Zlat, vesel, kot so cvetlice,
ki kot demant se blešče,
čist, kot so zvonovi mili,
ki iz dalje se glase.

In, o, sonce, s tabo tudi
sen moj tožen naj pusti,
naj kot rosa v mehki travi
radost v srcu zablešči.

rijan Petkovšek in gdč. Marija Škulj. Poročil ju je g. župnik Matija Lamovšek, za priči sta bila: ženinova njegova sestra ga. Anica Mokorel, nevesti pa njen oče Jože Škulj. — V farni cerkvi v San Martinu sta stopila pred oltar gdč. Anica Marija Dimnik in Ricardo Vitali. Zakrament sv. zakona jima je podelil g. Jure Rode, priči sta pa bila: nevesti njen oče Lojze Dimnik, ženin pa njegova mati ga. Vitali. — V župni cerkvi v San Justu sta sklenila zakonsko zvezo Anton Bergant in gdč. Alenka Bras. Poročne obrede je opravil nevestin stric g. Jurij Langus SDB. Mladim poročencem želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

Družinska sreča. Družino Janeza in Mihaela Mikelj je razveselila hčerka Tatjana Mihaela. — V družini Lojzeta Modic in njegove žene ge. Barbare roj. župni cerkvi sv. Miklavža v Barrio Maček se je rodil sin. Krščen je bil v San Nicolas v nedeljo, dne 2. februarja, na ime Boštjan Martin. Otroka je krstil g. Janko Mernik, za botra sta pa bila Franc Modic in Anica Maček. Srečnima družinama naše čestitka.

POPRAVEK

V zadnji številki Svobodne Slovenije, se je v ponatis članka dr. Pleterskega, „Ustanovitev Jugoslovanske države leta 1918“, vrnila napaka v predzadnjem odstavku na četrti strani, četrta in peta kolona. Pravilno se prvi del tega odstavka glasi:

Ustanovitev narodnega sveta SHS v Zagrebu za vse jugoslovanske dežele v habsburških mejah v začetku oktobra 1918 je v veliki meri rezultat delovanja Jugoslovanskega kluba in njihovega gibanja, omogočena pa je, ko najpomembnejša stranka na Hrvaškem, hrvatsko-srbska koalicija 8. oktobra končno opusti svoje zadržano stanje in stopi v Narodni svet SHS. Ko avstroogrška vlada prizna pravico narodov na samoodločbo, se 29. oktobra 1918 na bivšem ozemlju habsburške monarhije ustanovi nova samostojna Država Slovenec, Hrvatov in Srbov, ki izrazi, da hoče doseči združenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, ne oziraje se na državne meje, t. j. tudi na ozemlje Srbije in Črne gore. Predsednik Narodnega sveta SHS dr. Anton Korošec, predsednik srbske vlade Nikola Pašić in predsednik Jugoslovanskega odbora dr. Anton Trumbić sklenejo 9. novembra 1918 dogovor o začasni skupni vladi Narodnega sveta SHS in vlade Srbije na temelju enakopravne udeležbe obeh državnih teles, ki ohranita oblast, vsako na svojem ozemlju tja do demokratičnega sprejetja nove skupne ustave. To je bil zadnji poskus, doseči zedinjenje s Srbijo na enakopravni podlagi in ne na velikosrbski način.

Bog je Ljubezen. Če hočemo biti res pravi otroci božji, moramo tudi mi gojiti ljubezen. Ljubezen do Boga in bližnjega naj neprestano raste in se razvija v našem življenju. Vsem, ki se bomo v novem letu z njimi srečevali, že zdaj želimo vse dobro. Pomagali jim bomo, tolažili jih, razveseljevali, odpuščali tudi. Glavna ovira na tej poti v novo leto utegne biti naša sebičnost, napuh, zaprtost v samega sebe. Pogumno trebimo te ovire pred seboj, kadarkoli jih začutimo! Tako si zagotovimo, da bo leto 1969 za vse nas srečno in bogato blagoslovljeno.

Pri polnočnici v slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda v Melbourneu so imeli lani žive jaslice. Marija in Jožef sta z živim otrokom — sposodili so si to noč 2 meseca starega fantka — šla v spremstvu angelov v procesiji proti oltarju, kjer je sveto družinico čakal hlevček in prazne jaslje, v katerih je potem vso polnočnico ležalo živo detece.

(Nadaljevanje na 4. str.)

SLOVENCI PO SVETU

(Nadaljevanje s 3. str.)

Slovenska cerkev v Melbournu bo imela tudi zvonove. Viliha jih je livarna Franca Mostarja na Galjevi pri Ljubljani. Največji je 69 kg, težak ter ima ime sv. bratov Cirila in Metoda. Srednji zvon je vlit v čast Mariji Pomagaj in je težak 55 kg, mali zvon pa je največji in je težak 44 kg.

Smrt med Slovenci v Avstraliji

Dne 2. decembra 1968 je umrl med prevozom v bolnišnico Marjan Česnik, doma iz Otlice pri Ajdovščini. V Avstralijo je prišel pred dobrih 18 leti. Po prihodu v to deželo je najprej živel v Tasmaniji, kjer se je tudi poročil z domačinko, se nato preselil v Heidelberg v Viktorijo, zatem si je pa v mestu Pascoe Vale postavil lastni dom. V Melbournu je bil član Slovenskega društva.

Dne 6 decembra je na vrtu svojega doma v Norlane nenadoma umrl začet od kapi Franc Nekrep. Njegov pogreb je bil 10. decembra. Rajni je bil doma iz vasi Žerjavce pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Od sedmih otrok sta v Avstraliji dva sinova in dve hčeri, dve hčeri pa v Avstriji. Iz domovine je pobegnil leta 1945, za njim je pozneje prišla v Nemčijo še njegova žena. V Avstraliji je bil zaposlen v mesnici pri avstralski vojski.

Vse rojake v Melbournu je najbolj zadela smrt neumorno delavnega Ivana Urbaša. Vsi so ga imeli radi. Vsakemu je rad pomagal, pri vsaki akciji je bil zraven. Vsa leta je bil delaven član Slovenskega društva. Smrt ga je doletela prav na božični dan, ko se je opoldne vračal s tremi fanti domov na kosilo. Med potjo mu je počila guma na avtomobilu, avto je zaneslo s ceste in Ivan Urbaš je obležal na pločniku mrtev.

Rajni Urbaš je bil doma iz Ivanje-ga sela v župniji Unec na Notranjskem. Pred vojno in med njo je bil pri orožnikih v Ljubljani. V Avstralijo je prišel leta 1950, kjer se je tudi poro-

čil z Ivanko Jurca, sestro generalnega vikarja koprške administrature. Oba sta živela v srečnem zakonu v Footscrayu, pred leti sta si kupila hišico v New Keew, blizu Baragovega doma in slovenske cerkve.

Na mrtvaškem odru je ležal v slovenski cerkvi dne 29 in 30. decembra do pogrebne maše. Pred odprtjem grobom mu je v slovo zapel pevski zbor Triglav dve žalostinki, cerkveni zbor pa Slomškovo „V nebesih sem doma“. Poslovilni govor je imel najprej Marjan Peršič, za njim pa predsednik Slovenskega društva Tone Slavič, ki je v grob spustil tudi nekaj planik s Triglava in prgišče slovenske zemlje.

V Sydneyu je pa na šefanovo postal žrtev avtomobilske nesreče Viktor Maslo iz Noble Parka, ki je iz Melbourn odšel v to mesto na počitnice. Njegova žena Roza je zadobila hude poškodbe, njen brat Alojz Šabec je pa tudi podlegel zadobljenim poškodbam. N.p.v.m.

PO ŠPORTNEM SVETU

Novoletna nemško-avstrijska skakalna turneja se je zaključila 4. januarja s skoki na 100-metrski skakalnici v Bischofshofenu. Na tej skakalnici je osvojil prvo mesto Raška (ČSSR) s skokom 101 in 100 m. Vendar v skupni oceni je zmagal Norvežan Wirkola, ki je bil v Bischofshofenu drugi s skokom 97,5 in 100 m in je v skupni oceni dosegel 924,5 točk, Raška je zaostal za njim za 24 točk, tretji je bil Hubač (ČSSR), četrti pa Žeglanov (SZ). Na tej zadnji tekmi je tekmovalo pred 12.000 gledalci 69 skakalcev iz 14 evropskih držav.

Slovenci se na tej turneji niso bogve kaj dobro uvrstili, z izjemo Zajca. Zajec je v skupni oceni zasedel 20. mesto s 769,5 točkami (v Oberstdorfu 9; v Garmischu 31; v Innsbrucku 27; in v Bischofshofenu 31.); Štefančič je bil v skupni oceni 34. (28., 34., 32., 50.); Mesec 39. (60., 40., 45., 33.); Dol-

har 47. (61., 39., 44., 48.); Jurman 50. (44., 57., 50., 51.) in Bogataj 58. (63., 63., 58., 57.).

V Celovcu je bilo 12. januarja evropsko prvenstvo v keglanju na ledu. Med posamezniki je zmagal Blejčan Ivan Piber. Ekipno pa Slovenci niso uspeli uvrstiti se med prvo desetorico. Zmagali so Avstrijci, ki so s tremi ekipami zasedli vsa tri prva mesta. Tri jeseniške ekipe so zasedle 12., 13., in 14. mesto, ekipa Kranjske gore pa je bila 18. Prihodnje leto bo XX. evropsko prvenstvo v keglanju na ledu na Bledu.

Prvo pokalno prvenstvo Slovenije v celovcu je bilo 12. januarja v Idriji. Končalo se je s presenetljivimi rezultati. Tako je Brodnik s 56,95 točkami po dolgih letih potisnil Cerarja (56,85) na drugo mesto, pri damah je prav tako presenetljivo osvojila prvo mesto Vida Perišič pred slovensko prvakinjo Marlenko Kovač.

O BVESTILA

Sobota, 8. februarja 1969:

V Slomškovem domu ob 21. uri družabni večer.

Nedelja, 9. februarja:

Izlet sanmartinskih mladcev SFZ na kinto g. Leskovarja v Escobarju. Odhod ob 10 izpred Slovenskega doma v San Martinu. Hrano prinesite s seboj.

V Slovenskem domu v Berazateguiju celodnevni piknik s priložnostjo za kopanje. Za hrano in pijačo poskrbi beražeska mladina. Popoldne prosta zabava. Pričetek ob 10.

V Slovenskem domu v Carapachayu prireja mladina predpustno zabavo.

Nedelja, 16. februarja 1969:

V Našem domu v San Justu Velika pustna veselica.

V Slovenskem domu v San Martinu Pustna prireditev.

Sobota, 15. februarja 1969:

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi predpustna zabava. Sodeluje Jazz Arco Iris.

Nedelja, 16. februarja 1969:

Pustne prireditve v Slovenskem domu v San Martinu, v Slomškovem domu ter v Našem domu v San Justu.

Torek, 18. februarja 1969:

V Slomškovem domu pustna prireditev.

Slovenski dom v San Martinu

Na pustno nedeljo, 16. februarja zvečer

DOMAČA PUSTNA PRIREDITEV

Ob spremljavi prijetne domače glasbe

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi bo

PREDPUSTNA ZABAVA

v soboto 15. februarja. Začetek ob 20. uri.

Mlaži in starejši vabljeni na prijeten večer. Tudi krofi bodo na razpolago. Cene: „lanuške“.

Sodeluje: Jazz „Arco Iris“

VELIKA PUSTNA VESELICA

Nedelja, 16. februarja 1969

NAŠ DOM SAN JUSTO

Sodelujejo Slovenski harmonikarji

Darila za tiskovni sklad Svobodne Slovenije

V decembru in januarju so darovali za tiskovni sklad Svobodne Slovenije:

N. N. \$ 10.000.—

Pavel Čibej 2.500.—

Rudolf Smersu 2.000.—

J. Ž. 1.200.—

Dr. A. S. 500.—

D. V. M. 500.—

Iskrena hvala vsem, ostalim pa prošnja: Posnemajte!

VODSTVO SREDNJEŠOLSKEGA TEČAJA RAVN. MARKA BAJUKA

sporoča, da bo profsorska konferenca za začetek šolskega leta na pustni torek, 18. februarja, ob 16 na Pristavi v Castelarju. Gg. profesorje naprošamo, da najkasneje do konference pripravijo učno snov in jo oddajo g. tajniku.

POIZVEDBA

Gospod Širola Ivan, Viškovo 61, Kotar, poizveduje za svojima bratoma Marcelom in Antonom, ki sta se oglasila zadnjikrat leta 1934; prvi iz Chosica, Lima, Peru, in drugi iz via Chimbote, estación Huallanca, cañón de Pato, Peru. Kakršnekoli novice o njih, prosim, sporočite na Juan Corio, Las Heras 1284, Peia. Bs. Aires. Stroške povrnem.

POTOVALNA AGENCIJA

Paraná 230-5

Buenos Aires

Telefon

46-6661

9-1830

(EVGEN RUPNIK)

Mednarodni vozni listki: letalski, pomorski, rečni, omnibus, železnica
Hoteli, ekskurzije, najem avtomobilov — Taksi letala, izleti skupin, letovišča
Vozni listki za vsa prometna sredstva v Argentini — Ugodne cene in kredit

Informirajte se

Je to Vaš problem?

Kje dobiti posojilo? Kam naložiti denar?
Predno se odločite, vprašajte v

SLOVENSKI HRANILNICI Z. Z O. Z.

C. C. SLOGA Ltda.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejia

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20.

Pravna posvetovalnica, ki jo vodi dr. Vital Ašič, vsako prvo in tretjo soboto v mesecu od 17 do 19.

Slomškov dom vabi vse rojake na

2 PUSTNI VESELICI

ki se hosta vršili na pustno nedeljo,
16. februarja popoldne in na pustni
torek, 18. februarja popoldne

Za dobro voljo in pustne dobrote bo poskrbljeno
Pridite!

Aconcagua

V zadnji številki našega lista smo poročali o znanem planincu geometru Petru Skvarča, ki se je kot prvi Slovenec vzpel na vrh te najvišje ameriške gore — in se tudi srečno vrnil. Obljubili smo, objaviti danes obširnejše poročilo o njegovi znanstveni odpravi. Medtem pa smo se domenili, da njim, da bo to svojo pomembno dogodivščino podrobneje opisal sam, jo odhdel s planinsko-tehnične plati in dodal kratko pojasnilo o znanstveni dejavnosti te ekspedicije. Njegov sestavek bomo objavili v gornjskem poglavju ZBORNIKA SVOBODE SLOVENIJE 1969 in ga za naše bravce tudi primerno ilustrirali s Petrovimi originalnimi posnetki. Spoštovane rojake opozarjamo že zdaj na izid te zanimive, iz leta v leto pomembnejše in vrednejše knjige, ki je v pripravi ter jo v tiskarni že stavijo.

Za danes pa posnamemo na kratko: Geodsko-geofiziški inštitut buenosaireske univerze je za letos pripravil znanstveno odpravo v pobočja Aconcagua, kjer naj bi na različnih točkah opravili razna znanstvena opazovanja in meritve. V glavnem se je delo odprave osredotočilo na ponovno ugotovitev gravimetričnega profila med Mendoza in Cristo Redentor, na ugotovitev odklona na določeni postaji v vertikali med gorama Puntilla in Las Lemas, kar bo služilo kot primerjalna podlaga pri trigonometrični nivelaciji;

nadalje so opravili kontrolno precizno nivelacijo avtomatičnih vodoravnih nivelov od potoka Pichuelo pa vse do čilenske meje; določili so tudi eksperimentalni planimetrični mnogokotnik, nanašajoč se na triangulacijsko in nivelacijsko mrežo Geodškega inštituta; kot najvažnejša naloga pa je bila določena meritev zemeljske težnosti visoko kje na pobočju ali, po možnosti, na samem vrhu gore. Se pravi, v višini, na kakršni se doslej še nikjer na zemlji ni merila njena privlačna sila. Ostala našeta znanstvena opazovanja so namenjena povečini ugotavljanju točnega zemeljskega topografskega profila; nihanje zemlske težnosti v raznih višinah in na različnih vodoravnih točkah pa da v primerjalnem študiju lahko sklepate na sestav gmote pod zemeljsko površino, kar pride zaenkrat predvsem v poštev pri iskanju petrolejskih ležišč. Nam laikom tako zelo nerazumljivi odlomki mikroskopske neznanosti tedaj vendarle služijo tudi kakim važnim praktičnim namenom in ne samo znanstvenemu dlakoopljenju.

Odpravo je vodil klub svoji častitljivi starosti dvainsedemdesetih let vodja omenjenega inštituta, ing. Eduardo Baglietto, posamezne komisije te ekspedicije pa so v glavnem tvorili študentje in absolventi fakultete. Za merjenje zemeljske težnosti je prišel v poštev le kak zelo skušen in sposoben gornik, tak, ki bi bil kos takó

planinskim problemom nasploh kot tudi višinskim nadlegam in težavam, ter bi obenem obvladal znanstveno plat tega podjetja. Po dolgih letih čakanja se je ta prilika ponudila staremu inženirju v osebi našega odličnega gorskega plezalca geometra Petra Skvarča. Medtem ko so se ostale komisije omejile na dejavnosti v nižjih pobočjih Aconcagua, je Peter usmeril svoja prizadevanja najprej na aklimatizacijo za obstoj v višinskem zraku in se potlej postopoma vzpenjal navzgor ter na raznih višinskih točkah opravil svojo znanstveno nalogo. Vsej odpravi je bila na roko komanda vojaške gorske brigade in je bil Petru dodeljen kot spremljevalec poročnik Roberto Carranza, pridružil pa se jima je še vojni kurat De Filippis S.J., ki se je kljub svojim dvainštirideset letom namenil, opraviti na najvišji točki, do koder bi se zmogli vzpeti, daritev svetle maše za mir na svetu in za vse padle planince...

Čeprav je Aconcagua v svojih višinah sila muhasta gora in si je vzela v svoj objem že okrog štirideset planinskih žrtev, ki niso zmogli zahtevnih naporov, je našo trojico gostoljubno sprejela v svoja visoka in najvišja območja. In jim dovolila tudi srečen povratek!

Kako pa se je naš Peter vživljal v ambient te svoje nove gore, kako je potrpežljivo, celo z ljubeznijo, s kakršno je prežet lahko le planinec, ki mu njegova gorniška narava oblikuje vso ostalo bit, kako je tedaj prenašal

pridobivanje neskončnih metrov, preden je lahko stopil na streho Amerike, pa kako je streha postala altar sveta, kako je ves onemogel ministriral pri tej edinstveni daritvi in molil z ostalima dvema posebno molitev, v ta namen zloženo, kako je potem reševal in rešil člana mehiške odprave, ki je podlegel puni(andski višinski bolezni) in mu tudi rešil življenje — vse to in še mnoge druge podrobnosti bo, kot smo dejali gori, popisal Peter sam v Zborniku Svobodne Slovenije 1969.

Čeprav je imel za letos predviden cilj svojim gorniškim dejavnostim na daljnem jugu, v mrazu in vetrovju Kontinentalnega ledu, predvsem Cerro Norte in Cerro Boy, pa je prvega moral spet odložiti za k leto, drugega pa sta osvojila njegov brat Jure Skvarča in Mario Serrano (o čemer smo že poročali), je Petrova letošnja gorniška žrtev kar lepa in vredna: v gorniški zgodovini Aconcagua se je kot prvi Slovenec vzpel na njen vrh, ki je najvišji vrh treh Amerik, opravil je delo, s katerim je v svoji stroki lahko dal znanosti na razpolago doslej edinstvene podatke in dognanja, prisostvoval in stregel je pri sveti daritvi ter tako visoko zaužil Njegovo Telo in Kri, da doslej še nihče zemljanov ni bil tako blizu Njemu, ki nam je dal svojo najvišjo žrtev...

Peter pa ve, da je bil deležen velike milosti in Mu je zanjo hvaležen. In vse, kar more v gorniški ponižnosti reči, je:

„Gospod, nisem vreden...“ dp

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 955.451

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1969: za Argentino \$ 2.700.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 2.800.—; ZDA in Kanado 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionske pošte. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

POTOVALNA AGENCIJA

Paraná 230-5

Buenos Aires

Telefon

46-6661

9-1830

(EVGEN RUPNIK)

Mednarodni vozni listki: letalski, pomorski, rečni, omnibus, železnica
Hoteli, ekskurzije, najem avtomobilov — Taksi letala, izleti skupin, letovišča
Vozni listki za vsa prometna sredstva v Argentini — Ugodne cene in kredit

Informirajte se